

Aan
Van Minister CC stas
HBJZ

nota

Aanbieding Ministerraad voor voorhang plus doorgeleiding naar Raad van State van het ontwerp-Uitvoeringsbesluit verordening hergebruik stedelijk afvalwater

TER BESLISSING

Datum

27 oktober 2022

Onze referentie

IenW/BSK-2022/242856

Opgesteld door

Hoofddirectie Bestuurlijke &
Juridische Zaken
T

Beslistermijn

4 november 2022

Bijlage(n)

8

Aanleiding

Ter uitvoering van Verordening (EU) nr. 2020/741 inzake minimumeisen voor hergebruik van water (PbEU 2020, L 177) is een ontwerpbesluit opgesteld dat op 26 juni 2023 in werking moet treden.

Bijgaand wordt u ten behoeve van:

- behandeling in de ministerraad van 18 november a.s.,
- toezending aan de beide kamers in het kader van de voorhangprocedure na behandeling door de ministerraad, en
- toezending aan de Koning voor advisering door de Raad van State als in het ontwerpbesluit door de voorhang geen ingrijpende wijzigingen zijn aangebracht,

toegezonden:

- een ontwerp van het Uitvoeringsbesluit verordening hergebruik stedelijk afvalwater inclusief de nota van toelichting,
- het aanbiedingsformulier voor de ministerraad,
- de adviesnota voor de ministerraad,
- de voorpublicatie voor in de Staatscourant,
- de brieven aan de Tweede en Eerste Kamer,
- onderliggende besluitvormende nota's over het Uitvoeringsbesluit verordening hergebruik stedelijk afvalwater,
- de voordracht aan de Koning.

Geadviseerd besluit

Akkoord gaan met toezending aan de ministerraad, voorhangen bij beide Kamers en daarna doorgeleiding aan de Koning van het ontwerpbesluit (mits geen ingrijpende wijzigingen tussentijds) en akkoord gaan met voorpublicatie van het ontwerpbesluit en openbaarmaking van onderliggende besluitvormende nota's over het ontwerpbesluit bij aanvang van de voorhang.

Indien u akkoord bent wordt u verzocht de volgende stukken te ondertekenen:

- het aanbiedingsformulier voor de ministerraad,
- de brieven aan de Tweede en Eerste Kamer,
- de voordracht aan de Koning met het verzoek tot voorlegging aan de Raad van State, en
- de nota van toelichting (niet: de artikelen) bij het ontwerpbesluit.

Beslistermijn

Graag uiterlijk 4 november in verband met behandeling door de ministerraad van 18 november 2022.

Kernpunten

- Met dit besluit worden regels gesteld ter uitvoering van Verordening (EU) nr. 2020/741 inzake minimumeisen voor hergebruik van water (PbEU 2020, L 177) (hierna: de verordening). Deze verordening stelt minimumkwaliteitseisen voor het hergebruik van effluent van rioolwaterzuiveringsinstallaties voor de irrigatie van landbouwgewassen. Naast de minimumeisen bevat de verordening een tweetal kerninstrumenten die met elkaar samenhangen: een vergunning en een risicobeheerplan.
- De verordening geldt rechtstreeks, bij het opstellen van het uitvoeringsbesluit is slechts beperkt ruimte geweest voor het maken van afwegingen:
 1. Een lidstaat kan besluiten dat het in één of meer van zijn stroomgebiedsdistricten of delen daarvan niet passend is water voor landbouwirrigatie te hergebruiken. In het besluit is opgenomen dat deze gebieden bij ministeriële regeling kunnen worden aangewezen.
 2. Gedeputeerde staten zijn aangewezen als de bevoegde autoriteit. Zij verlenen de vergunning, controleren de naleving, en kunnen de verordening buiten toepassing verklaren bij onderzoeks- en proefprojecten.
 3. Lidstaten kunnen in plaats van één vergunning voor het produceren en leveren van teruggewonnen water ook een vergunning eisen voor de opslag, de distributie en het gebruik van teruggewonnen water. Hier is geen gebruik van gemaakt. Een specifieke vergunning voor de opslag, distributie en het gebruik van teruggewonnen water wordt niet als zinvol en onnodig complicerend gezien.
 4. Lidstaten kunnen voorlichtingscampagnes opzetten en deze aanpassen aan de schaal waarop hergebruik van water plaatsvindt.
- Het besluit bevat regels die voorafgaand aan de inwerkingtreding van de Omgevingswet gelden en wijzigt ook het Besluit activiteiten leefomgeving, het Besluit kwaliteit leefomgeving en het Omgevingsbesluit (uitvoeringsregelgeving onder de Omgevingswet). Het uitvoeringsbesluit moet op 26 juni 2023 in werking treden (vanaf dat moment is de verordening van toepassing). Naar de meest recente stand van zaken treedt de Omgevingswet op 1 juli 2023 in werking en zullen de regels onder de nu geldende wetgeving dus slechts enkele dagen gelden.

Krachtenveld

Krachtenveld – Het ontwerpbesluit is in overleg met provincies en waterschappen tot stand gekomen. Het ministerie van LNV heeft zelf geen inspraak geleverd op het ontwerpbesluit, maar de Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit (NVWA) en Land- en Tuinbouw Organisatie Nederland (LTO) gevraagd mee te denken over de invulling van het risicobeheerplan. In een laat stadium heeft de NVWA daarnaast ambtelijk meegelezen op het ontwerpbesluit. Het ontwerpbesluit is in het voorjaar van 2022 geconsulteerd. De VEWIN maakt zich zorgen om de 'vergrijzing' van het grondwater en daarmee de veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening. Er is op de internetconsultatie geen reactie gekomen op het conceptbesluit vanuit de agrarische sector.

Datum

27 oktober 2022

Onze referentie

IenW/BSK-2022/242856

Bijlage(n)

Divers

Aan

Minister

Van

HBJZ

Maatschappelijke context – Er is één casus bekend waarin als pilot effluent van rioolwaterzuiveringsinstallaties wordt hergebruikt. De vraag naar gezuiverd water kan toenemen door veranderende klimatologische omstandigheden.

Datum

27 oktober 2022

Onze referentie

IenW/BSK-2022/242856

Bijlage(n)

Divers

Aan

Minister

Van

HBJZ

Uitvoerbaarheid – Het IPO heeft aangegeven dat het lastig is toezicht te houden op de verplichtingen die gelden ten aanzien van de eindgebruiker van het water die geen aanvrager is van de vergunning. Voor de ondersteuning in de uitvoering zijn op Europees niveau richtsnoeren opgesteld. Daarnaast wordt een nationale handreiking voor het risicobeheerplan opgesteld die kan worden gebruikt bij de beoordeling van vergunningaanvragen en heeft het RIVM opdracht gekregen een aanvullend normenkader vast te stellen.

Afstemming:

- In het Bestuurlijk Omgevingsberaad (BOb) van 23 maart 2022 zijn afspraken gemaakt over taakverdeling en de invulling van die taken. Provincies worden aangewezen als het bevoegd gezag. Enkele taken die bij de provincie zijn belegd worden door Omgevingsdiensten uitgevoerd.
- Het ontwerpbesluit is niet voorgelegd in een ambtelijk voorportaal, omdat voorstellen die uitsluitend strekken tot implementatie van EU-regelingen rechtstreeks in de MR kunnen worden geagendeerd.

Juridisch:

- Het besluit bevat regels die voorafgaand aan de inwerkingtreding van de Omgevingswet gelden en wijzigt ook uitvoeringsregelgeving onder de Omgevingswet. Wijzigingen aan uitvoeringsregelgeving zijn afgestemd met Bzk.
- De verordening werkt rechtstreeks en hoeft niet worden omgezet. Met het ontwerpbesluit wordt slechts uitvoering gegeven aan de verordening. Als de verordening niet (tijdig) wordt omgezet kan een inbreukprocedure worden gestart of kunnen nationale procedures volgen van burgers die rechtstreeks door rechten of plichten van de verordening worden geraakt.

Financieel:

- Financiering van de provincies gebeurt in principe via een decentrale uitkering. Na een beginperiode van maximaal 5 jaar zullen de kosten worden gedekt door leges/heffingen.
- Het Adviescollege toetsing regeldruk heeft aangegeven dat de regeldrukeffecten in beeld moeten worden gebracht. Het is lastig een inschatting te maken van toekomstig gebruik.

Communicatie – Voorlichting over de kwantiteit en kwaliteit van het water en de resultaten van nalevingscontroles vindt plaats via IPLO.nl.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
------------	------	------------

1	Uitvoeringsbesluit verordening hergebruik stedelijk afvalwater IENW/BSK-2022/242673	Ontwerpbesluit inclusief nota van toelichting
2	Aanbiedingsformulier ministerraad IENW/BSK-2022/242696	Aanbiedingsformulier met informatie over het ontwerpbesluit
3	Advies ministerraad IENW/BSK-2022/243031	Advies aan ministerraad
4	Voorpublicatie IENW/BSK-2022/244893	Ontwerpbesluit inclusief nota van toelichting tbv voorpublicatie in de Staatscourant.
5	Voorhangbrief Tweede Kamer IENW/BSK-2022/242875	Aanbieding aan de Tweede Kamer ivm verplichte voorhangprocedure
6	Voorhangbrief Eerste Kamer IENW/BSK-2022/242877	Aanbieding Eerste Kamer ivm de verplichte voorhangprocedure
7	Openbaarmaking onderliggende nota's IENW/BSK-2022/245983	Openbaarmaking onderliggende besluitvormende nota: IenW/BSK-2022/53066
8	Voordracht Koning IENW/BSK-2022/243132	Voordracht aan de Koning met het verzoek het voorstel voor advies voor te leggen aan de Raad van State

Datum

27 oktober 2022

Onze referentie

IenW/BSK-2022/242856

Bijlage(n)

Divers

Aan

Minister

Van

HBJZ

Aan
CC
Van

Minister
Staatssecretaris

nota

Implementatie EC Verordening 2020/741 minimale eisen
hergebruik van water

TER BESLISSING

Datum

15 februari 2022

Onze referentie

IENW/BSK-2022/53066

Opgesteld door

Beslistermijn

21 maart 2022

Uiterlijk bij

16 maart 2022

Bijlage(n)

3

Aanleiding

Het Europees Parlement heeft in 2020 de verordening 741/2020 'inzake minimumeisen voor hergebruik van water' aangenomen. De verordening beperkt zich tot regels voor direct hergebruik van gezuiverd effluent van een rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) voor irrigatie in de landbouw.

De verordening is vanaf 26 juni 2023 van toepassing. Hoewel een Europese verordening geen omzetting behoeft, is voor een effectieve werking toch nationale regelgeving nodig. Hoewel de beleidsruimte die de verordening biedt beperkt is, wordt geadviseerd de conceptregelgeving ter toetsing en advies aan te bieden en te plaatsen op internetconsultatie.nl.

Voor het exploiteren van een zuiveringsinstallatie voor het hergebruik van afvalwater in de landbouw zal een vergunningplicht gelden. De provincies zullen hiervoor als bevoegd gezag optreden, en de uitvoering bij omgevingsdiensten beleggen. Hierover zijn tussen IenW en IPO een aantal afspraken gemaakt en vastgelegd in een afsprakenkader.

Beslistermijn

De afspraken met IPO worden bestuurlijk vastgelegd in het Bestuurlijk Omgevingsberaad (BOB) van 23 maart 2022. Het BOB staat onder voorzitterschap van de Staatssecretaris. Direct daarna gaat de wet ter consultatie. Met deze planning wordt de implementatiedatum van 26 juni 2023 gehaald.

Geadviseerd besluit

De Minister wordt geadviseerd om in te stemmen met:

- Het ter consultatie aanbieden van de conceptregelgeving.
- De afspraken zoals opgenomen in het afsprakenkader tussen IPO en IenW zodat de provincies worden aangewezen als bevoegd gezag.
- Het bestuurlijk vastleggen van de afspraken door de Staatssecretaris in het Bestuurlijk Omgevingsberaad van 23 maart 2022 en het informeren over deze nieuwe regeling en afspraken met IPO in de Stuurgroep Water.

Kernpunten

- Ter uitvoering van de verordening is een concept-AMvB opgesteld die wijzigingen aanbrengt in uitvoeringsregelgeving onder de Omgevingswet (bijlage 1). De verordening biedt beleidsruimte ten aanzien van de

reikwijdte van de vergunningplicht, de regels voor onderzoeksprojecten, en de aanvullende eisen ter bescherming van de waterkwaliteit van het teruggewonnen water. Hierop is ook inspraak mogelijk.

- De verordening draagt de lidstaten op om een bevoegd gezag aan te wijzen voor vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH). In het voortraject is met de bestuurlijke koepels (IPO, VNG en UvW) afgestemd waar de VTH-taken het beste belegd kunnen worden. Hieruit is gebleken dat de provincies het meest geschikt zijn. Het IPO en IenW hebben een kader opgesteld met de afspraken waaronder de provincies als bevoegd gezag optreden (Bijlage 2).
- IPO heeft verzocht om dit kader bestuurlijk vast te leggen in het Bestuurlijk Omgevingsberaad (BoB, voorgezeten door de Staatssecretaris) of de Stuurgroep Water (SGW, voorgezeten door de Minister). Voorgesteld wordt om het vast te leggen in het BoB en het ter informatie aan te bieden aan de SGW. Deze keuze is gemaakt omdat het een VTH-taak betreft. In december is een brief naar de kamer gegaan over het beleggen van nieuwe VTH-taken. Hierin staat beschreven dat de beslissing over het beleggen van de nieuwe taak ter informatie of besluit moet worden voorgelegd aan het BoB¹.

Datum

15 februari 2022

Onze referentie

Uiterlijk bij

16 maart 2022

Bijlage(n)

1

Aan

Minister

Van

Financiële Consequenties

Uit artikel 2 van de Financiële Verhoudingswet volgt dat het Rijk met de provincies afspraken maakt hoe de extra kosten gefinancierd worden². Om de kosten in beeld te brengen, hebben IenW en IPO een onderzoek laten uitvoeren. Op basis hiervan is het voorstel om de eerste 5 jaar een vergoeding van EUR 250,000 per jaar aan de provincies te verlenen, via een decentralisatie-uitkering. Na deze vijf jaar zullen de kosten via leges worden gecompenseerd. De reden voor deze splitsing is dat in de eerste jaren nog weinig aanvragen verwacht worden, terwijl de capaciteit om vergunningen te beoordelen wel al moet worden opgebouwd. De kosten worden gedekt uit hoofdstuk 12 artikel 11. Er is voldoende financiële ruimte op dit artikel en er is daarom geen mutatie nodig in de voorjaarsnota. Zie toelichting voor details over de financiële uitwerking.

Uitvoering

Om initiatiefnemers en vergunningverleners te ondersteunen, wordt momenteel een onderzoek uitgevoerd wat moet duidelijk maken hoe hergebruik van gezuiverd afvalwater veilig kan plaatsvinden voor milieu, mens en dier in de Nederlandse context. Dit onderzoek wordt gecoördineerd door STOWA (Stichting voor toegepast onderzoek waterbeheer). De uitkomsten van dit onderzoek worden verwerkt in een losstaand kader voor vergunningverleners.

Politieke context

Er zijn geen gevoeligheden rond dit onderwerp. Wel heeft VEWIN aangedrongen op het belang van grondwaterbescherming. Dit wordt meegenomen in het STOWA onderzoek.

Duurzaamheid

Hergebruik van gezuiverd afvalwater wordt gezien als een belangrijke strategie

¹ [Bijlage bij brief IenW/BSK-2021/291400](#)

² [kamerbrief 35 570 B nr 8 d.d. 30 okt 2020](#)

binnen het Deltaprogramma Zoetwater. Het kan ervoor zorgen dat de druk op zoet grondwater en oppervlaktewater afneemt.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Datum
15 februari 2022

Onze referentie

Uiterlijk bij
16 maart 2022

Bijlage(n)
1

Aan
Minister

Van

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Aanpassingen Bal, BKL en omgevingsbesluit	
2	Afsprakenkader IPO en IenW	
3	Arcadis onderzoek kosten VTH taken	

Datum

15 februari 2022

Onze referentie**Uiterlijk bij**

16 maart 2022

Bijlage(n)

1

Aan

Minister

Van

Nadere Toelichting

Hoofdpunten van de verordening

Het doel van de verordening is om het hergebruik van gezuiverd stedelijk afvalwater te bevorderen op een wijze die veilig is voor mens en milieu. De verordening beperkt zich tot direct hergebruik van gezuiverd effluent van een RWZI, voor irrigatie in de landbouw.

Hergebruik van gezuiverd stedelijk afvalwater kan een bijdrage leveren om Nederland weerbaar te maken tegen zoetwatertekorten. Als de landbouw gebruik kan maken van gezuiverd afvalwater, is er minder zoetwater uit grondwater of oppervlaktewater nodig. Dit heeft een positief effect hebben voor andere watergebruikers, zoals natuur en drinkwater. Maar er is ook een keerzijde. Afvalwater bevat verschillende verontreinigingen. En het is daarom belangrijk dat het afvalwater voldoende gezuiverd wordt zodat hergebruik veilig is. De verordening geeft de regels om dit te organiseren.

De verordening is rechtstreeks van toepassing en schrijft een aantal minimum kwaliteitseisen voor op het gebied van milieu, voedselveiligheid en arbeidsomstandigheden (arbo). Het gaat dan onder andere om ziekteverwekkers als *E.coli*, *legionella* en rondwormen.

Naast deze eisen is er een vergunningplicht voorgeschreven. Als onderdeel van de vergunningaanvraag moet een initiatiefnemer een risicobeheerplan opstellen. Hierin moet worden beschreven welke risico's er zijn voor gewassen, personeel en grondwater. Het plan moet beschrijven hoe de risico's worden beheerst. De risico's van hergebruik zijn sterk afhankelijk van lokale omstandigheden en waar het wordt aangewend (bijvoorbeeld grondwaterbeschermingszone), etc.). De verordening beschrijft welke onderdelen er in het risicobeheerplan moet komen te staan.

In EU-verband wordt momenteel nog gewerkt aan een richtsnoer om hier meer handvatten voor te leveren. Om dit verder op de Nederlandse situatie toe te spitsen, wordt onderzoek uitgevoerd onder coördinatie van STOWA. Dit moet resulteren in een handreiking voor initiatiefnemers die een risicobeheerplan moeten opstellen, en de vergunningverlener die dit moet beoordelen.

Hoofdpunten afsprakenkader met IPO

Uit overleg tussen IenW, Unie van Waterschappen en IPO is naar voren gekomen dat de provincie de meest logische partij is om als bevoegd gezag op te treden. Voornaamste reden hiervoor is de aanpalende bevoegdheid van de provincie op gebied van grondwaterbeheer (ook het Infiltratiebesluit), regionaal waterkwaliteitsbeleid en ruimtelijke ordening.

Het IPO heeft hiervoor een aantal voorwaarden geformuleerd, onder meer over de financiële dekking, kennisontwikkeling, voorlichting en monitoring. Op ambtelijk niveau zijn deze afspraken verder uitgewerkt in een afsprakenkader (opgenomen in bijlage 2). De belangrijkste punten samengevat:

- Rijk en IPO zorgen voor een duidelijke raming van de aan de implementatie van de verordening verbonden uitvoeringskosten. Hiervoor is door Arcadis onderzoek uitgevoerd (bijlage 3). Op basis hiervan is een afspraak gemaakt over de compensatie (zie volgend punt financiële consequenties).

Datum

15 februari 2022

Onze referentie

Uiterlijk bij

16 maart 2022

Bijlage(n)

1

Aan

Minister

Van

- Op initiatief van het IenW wordt gewerkt aan een helder kader waarop het bevoegde gezag de te verlenen vergunningen, het toezicht en de handhaving kan baseren en toetsen.
- Na 3 jaar zal er een evaluatie plaatsvinden. Hierin worden in ieder geval het aantal vergunningsaanvragen en de kosten per initiatief voor de vergunningverlener geëvalueerd. Tevens wordt bezien of het vanuit de VTH-uitvoering wenselijk is al vroegtijdig over te gaan op leges. In het evaluatiemoment wordt ook de betrokkenheid van te raadplegen partijen geëvalueerd.
- Een aantal onderdelen van de verordening kan het beste op nationaal niveau worden geregeld en hiervan is afgesproken dat het Rijk dit voor haar rekening neemt. Het gaat dan bijvoorbeeld om het informatievoorziening richting de EU en internationale afstemming (artikel 8 van de verordening).

Datum

15 februari 2022

Onze referentie

Uiterlijk bij

16 maart 2022

Bijlage(n)

1

Aan

Minister

Van

Financiële consequenties

Uit de Financiële Verhoudingswet volgt dat de provincies deze taak kostenneutraal op zich nemen. Dit betekent dat er een afspraak met het Rijk moet worden gemaakt over hoe de kosten worden gecompenseerd. Over de dekking en proces is contact geweest met het ministerie van BZK waarbij is verwezen naar een kamerbrief welke nadere duiding geeft over hoe artikel 2 uit de Financiële Verhoudingswet toe te passen³. Hierin wordt aangegeven dat er kwantitatieve onderbouwing van de kosten gemaakt moet worden en dat op basis hiervan afspraken over de kosten worden gemaakt.

Om deze kwantitatieve onderbouwing van de VTH-kosten te geven is vorig jaar een rapport opgesteld door Arcadis (Bijlage 3). In onderling overleg tussen IenW en IPO is voorgesteld dat de provincies gedurende de eerste vijf jaar een vergoeding van Rijk krijgen van EUR 250.000 per jaar. Arcadis heeft drie verschillende scenario's opgesteld voor kosten, en het overeengekomen bedrag komt overeen met het laagste kostenscenario. Na vijf jaar worden de kosten via leges gedekt. Een overweging die hierbij speelt is dat te hoge leges ertoe kunnen leiden dat initiatieven lastig van de grond komen, terwijl hergebruik van RWZI-effluent wel als een effectief middel tegen verdroging wordt gezien (mits het veilig gebeurt en water voldoende wordt gezuiverd). Daarnaast kan het bijdragen aan een verbetering van oppervlaktewaterkwaliteit doordat effluent naar verwachting extra gezuiverd zal worden om veilig hergebruik mogelijk te maken. Daarnaast zullen in de eerste jaren de kosten relatief hoog zijn vanwege kennisontwikkeling bij provincies om vergunningverlening goed vorm te geven.

De vereiste financiële middelen wordt gedekt uit hoofdstuk 12 artikel 11, WKK-opdrachten (1211U04010001). De middelen worden op basis van advies van BZK via een decentralisatie-uitkering aan het provinciefonds uitgekeerd.

³ [kamerbrief 35 570 B nr 8 d.d. 30 okt 2020](#)